

ligt Møde, selv hvor den er tilstede, vil derfor ikke have Betydning, fordi Forligsmæglerne ikke have Tid og Leilighed til at gaa ind paa Sagerne, men denne Forpligtelse til personligt Møde er langtfra tilstede i alle Tilfælde, og navnlig naar den ikke er tilstede, bliver Forligsprøven i mange Tilfælde en blot Formalitet. Der mødes ved Fuldmægtige, som i Almindelighed ere Betjente i Retten, eller Folk, der stadig møde i Kommissionens Forsal og paatage sig dette Hverv at møde som Fuldmægtige, og de have det bestemte Paabud, at de ikke maa indgaa noget som helst Forlig eller i alt Fald kun et Forlig af et vist bestemt Indhold, som man ikke kan vente, at Modparten vil gaa ind paa, i alt Fald ikke i Almindelighed. Jeg tror, at Enhver, der kjender til de kjøbenhavnske Forhold, ikke vil kunne paastaa, at der opnaaedes bedre Resultater ved de tidligere Forligskommissioner ved Hof- og Stadsretten og ved Forligsprøven for Gjældskommissionen, end der opnaas ved Hof- og Handelsretten, hvor Forholdet, som det ærede Medlem for Præstø Amt's 3die Valgkreds allerede har udvirket, er reformeret i et langt videre Omfang, end der er Tale om ved det foreliggende Lovforslag. Jeg skal, som sagt, ikke komme ind paa disse almindelige Spørgsmaal, og jeg skal navnlig heller ikke komme ind paa det almindelige Spørgsmaal, hvorvidt overhoved den tvungne Forligsprøve, det, at der tvangsmæssig skal finde en Forligsprøve Sted, før Sagen kommer for Retten, er et Punkt, der for Diebliffet burde være Gjenstand for Reform. Det er hverken foreslaaet af den ærede Minister eller i det andet Thing; der har man ladet det Spørgsmaal ligge, og jeg tror ogsaa, at man ganske rolig kan gjøre det her. Man har heller ikke i det andet Thing, lige saa lidt som den ærede Minister, rørt ved Spørgsmaalet om Parternes Forpligtelse til at give personligt Møde. I den Henseende vil Forholdet efter denne Lovs Vedtagelse blive ganske som tidligere. Det ærede Medlem mente, at der maatte faktisk vilde indtræde en Forandring derved, at Sagføreren fik Afgang til at møde som Befuldmægtiget for Parterne, idet Parternes personlige Møde derved vilde blive sjældnere, end det hidtil har været Tilfældet. Denne Paastand er ogsaa fremkommen i det andet Thing, men det forekommer mig, at den der, har fundet tilstrækkelig Gjendrivelse. Der er, saavidt jeg kan skjønne, ikke nogen som helst Grund til at tro, at Parterne ikke personlig skulle møde i Fremtiden, hvis Sagførerne faae Afgang til Forligskommissionen, i samme Omfang som tidligere. Det ærede Medlem har ogsaa, idet han udtalte sig imod at give Sagførerne Afgang til at møde i Forligskommissionen, yttrret, at det altid vilde være overordentlig let for Parterne at finde en retfindig Mand, der ikke var Sagfører, som de kunne sende derhen, men naar dette er saaledes, vil den Omstændighed, at der gives Sagførerne Afgang til at møde,

ikke kunne gjøre Noget. Det maa imidlertid være mig tilladt at udtale med Hensyn til det almindelige Synspunkt, som den ærede sidste Taler gjorde gjældende til Forsvar for Forligsvæsenet, at jeg vel ikke som det ærede Medlem for Præstø Amt's 3die Valgkreds finder, at Forligsvæsenet kan betegnes som et Indgreb i Selvfyltens Tanke, undtagen man tager den i et meget vidt Omfang, men det forekommer mig, at man kan sige om den tvungne Forligsprøve, som er temmelig eiendommelig for dansk Ret, at den paa en Maade gaar ud fra en Bestræbelse efter at faae Folk til at frasalbe deres Ret, til ikke at ville gjøre deres Ret gjældende, men hellere at ville nydes med, at de gjenfaldige Standpunkter, der ved Lovgivningen betegnes som Parternes forskellige Retstillinger, kan udvisses, at den, der har Ret, skal paavirkes fra Kommissionens Side til at opgive Noget af sin Ret, fordi man, som der blev sagt i Landstinget, gaar ud fra, at det Almindelige er, at der er lige megen Ret og lige megen Uret paa begge Sider. Kort sagt, man kan sige, at, medens Lovgivningens almindelige Bestræbelse maa være den at give Bestemmelser, hvorved Parternes indbyrdes Ret fastsættes, og medens Lovgivningens Bestræbelse paa Procesomraadet maa være den at indstifte saadanne Bestemmelser, hvorved det bliver muligt for den, der har Ret, at komme til den, er Forligsinstitutionen i sit Princip egentlig en Afvigelse herfra, idet man derved har søgt at skabe en Institution, som skal faae Parterne til at udvise, hvad deres Ret er, og som stiller dem paa et ganske andet Standpunkt end det, Lovens Bestemmelse er. Jeg tror ikke, det er uden Fare, naar man saaledes søger at udvise Rettsbegrebet og at forlede Borgerne til saaledes i Stedet for det, der er Ret, at sætte en Slags godnød, undertiden øllebrødsagtig Opfattelse af, hvorledes det vilde være rigtigt at indrette deres private Forhold. Jeg vil tillade mig at henvise den ærede sidste Taler, for hvem det maatte muligen kunne være af en særlig Interesse, til en meget interessant Bog, der er udkommen af Geheimeraad Diring, hvor han udviker, hvilken Betydning dette har, navnlig for hele Befolkningens Samfundstilstand og den offentlige Ret. (Th. Nielsen: Den kjender jeg meget godt!) Naar det ærede Medlem kjender den Bog, vil han deri finde en meget smuk Udvikling af, hvorledes Folkets Rettsbegreb og Folkets retlige Kraft, om jeg saa maa sige, først og fremmest maa hævedes paa det private Rettsomraade; først derigjennem faar Folket Kraft og Styrke paa andre Omraader, baade indre og ydre. — Jeg skal imidlertid, som sagt, ikke gaa dybere ind paa disse almindelige Spørgsmaal, men vende mig til Lovforslaget, saaledes som det foreligger. Da det i det Væsentlige er en Samling af enkelte Bestemmelser, tør det maatte, skjøndt dette er 1ste Behandling, være tilladt at se noget nærmere paa de